

بررسی نقش و جایگاه موافقت نامه ها و ترتیبات تجاری با محوریت موافقت نامه موقت تجارت آزاد ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

دیرخانه کمیسیون دائمی همکاری های اقتصادی و تجاری جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه-وزارت نیرو

(بهمن ماه ۱۳۹۹)

شرایط حاکم بر نظام اقتصاد جهانی

روند کنونی اقتصاد بین‌الملل ← حرکت به سمت ادغام و یکپارچگی تجارت

افزایش سه برابری تعاملات اقتصادی فرامرزی از سال ۱۹۷۰ تاکنون

سازمان تجارت جهانی، ۹۶٪ تجارت دنیا را شامل می‌شود

۷۰٪ تجارت جهانی از طریق ترتیبات تجاری دوجانبه و چندجانبه صورت می‌گیرد

شرایط حاکم بر نظام اقتصاد جهانی

حمایت از صنعت داخلی، فقط از طریق تعرفه‌ها

ممنوعیت استفاده از محدودیت‌های مقداری (کمی)

تعمیم رفتار دولت کامل‌الوداد به کلیه اعضا

رعایت رفتار ملی (عدم تبعیض)

نافذ بودن قواعد و ضوابط WTO، در کلیه موافقت‌نامه‌ها، ترتیبات و رفتارهای تجاری

کشورهای عضو WTO نمی‌توانند خارج از تعهداتشان با کشورهای خارج از این سازمان رفتار تجاری داشته باشند

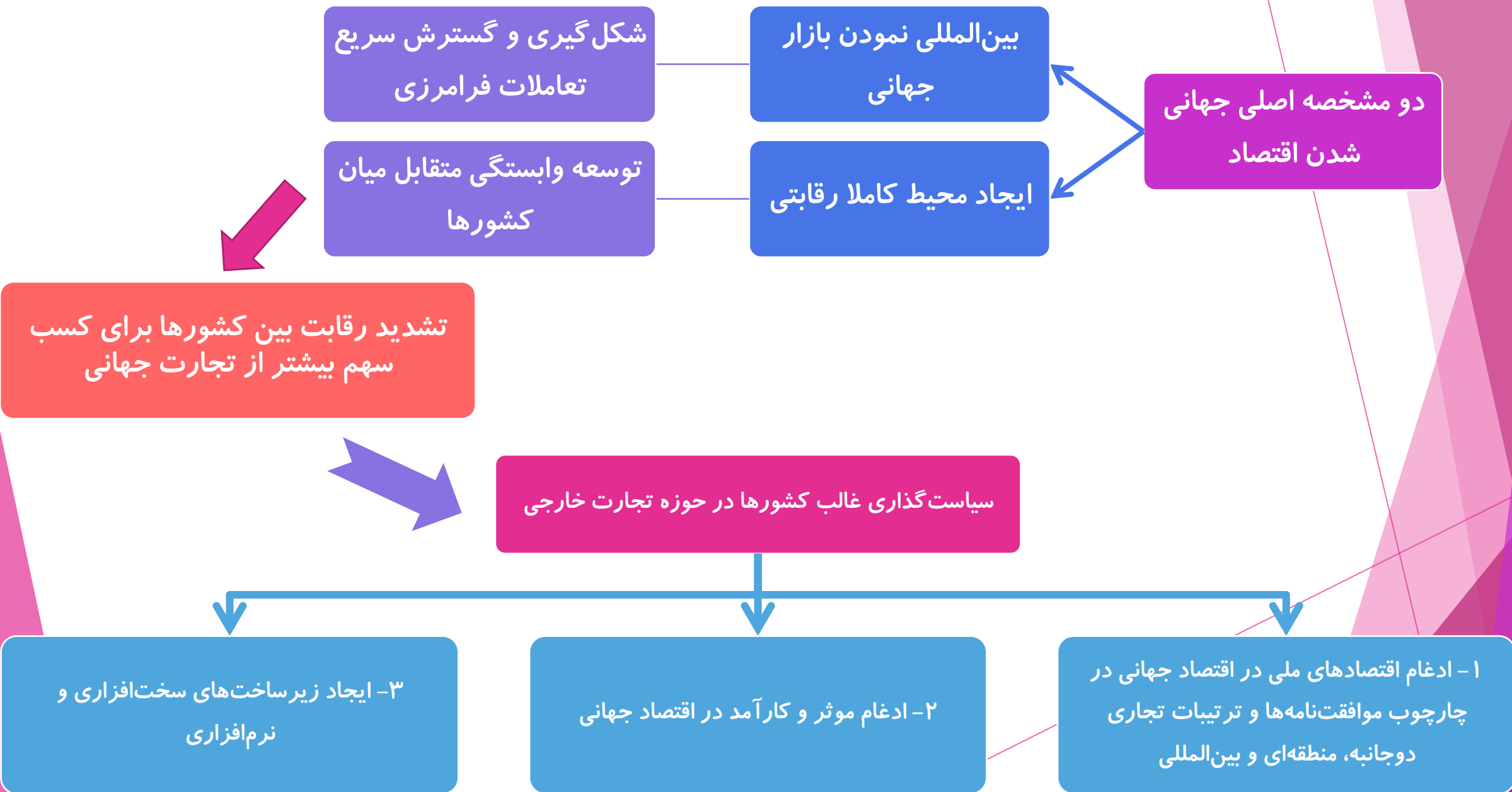
فرآیند غیرارادی و اجتناب‌ناپذیر جهانی شدن اقتصاد

افزایش انگیزه و رقابت کشورهای در حال توسعه برای ورود موثر در اقتصاد جهانی و بهره‌گیری از فرصت‌های موجود

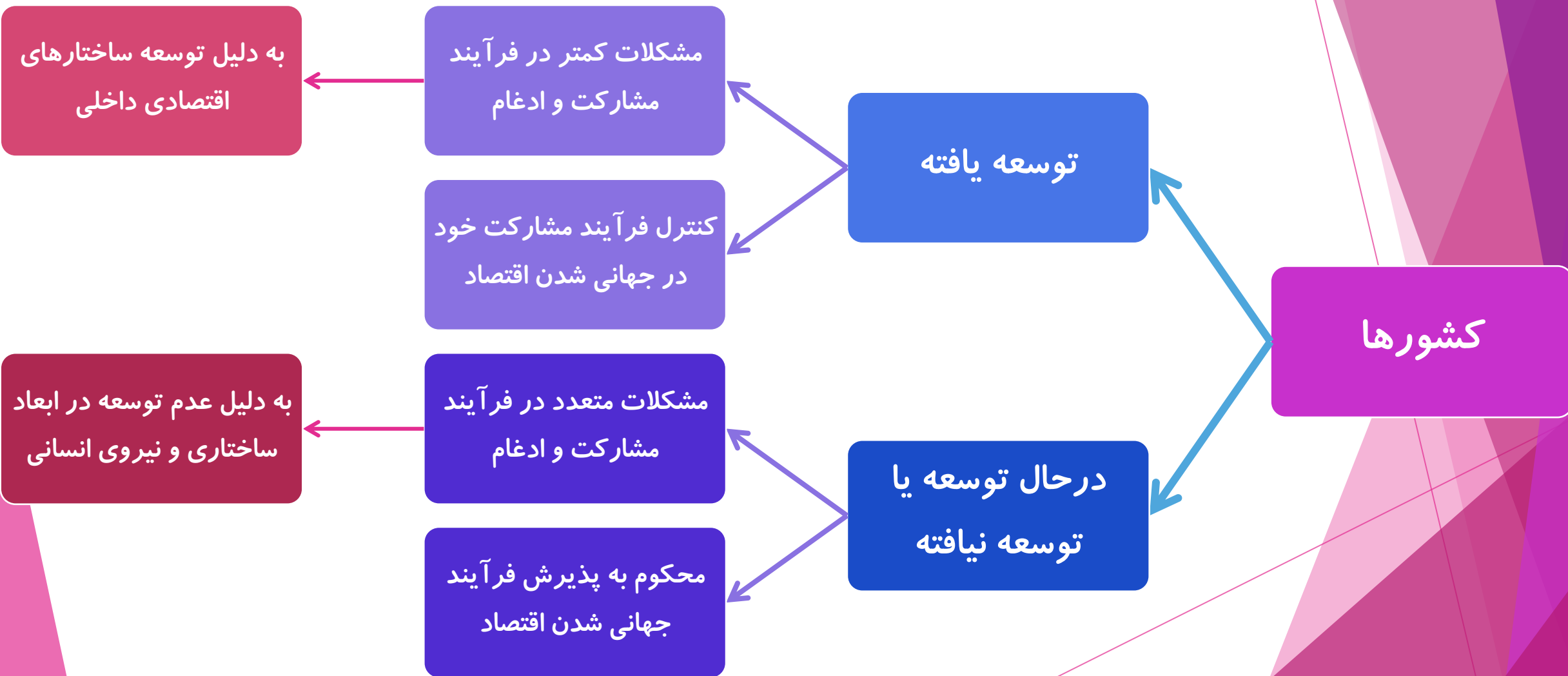
خروج بیش از ۵۰ کشور از سیستم برنامه‌ریزی متمرکز

و جهت‌گیری بیش از ۸۰ کشور به سمت سیاست‌های بازار آزاد در طول سال‌های اخیر

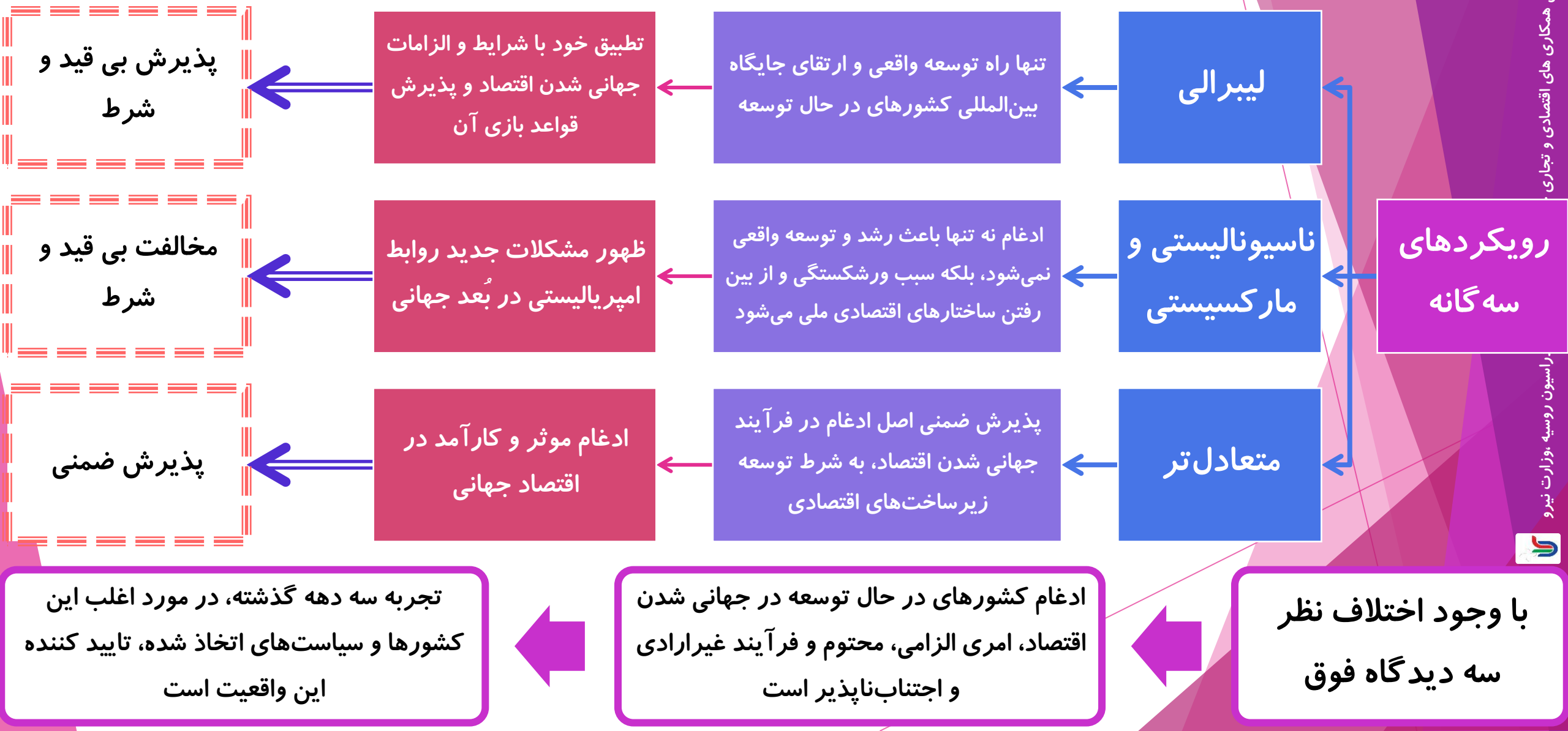
مشخصه‌های جهانی شدن اقتصاد

جایگاه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در فرآیند جهانی شدن اقتصاد

رویکردهای مختلف در مورد جایگاه کشورهای در حال توسعه در فرآیند جهانی شدن اقتصاد

بخشی از نامه امام علی (ع) خطاب به مالک اشتر نخعی

در خصوص بازرگانان و صنعتگران

... و امارد مورد بازرگانان و صنعتگران، نصیحت پذیر باش و آنان را به نیکی پند ده، چه پیشه‌وری که مقیم است و چه آنکه با دارایش در رفت و آمد است و چه کاسبی که به نیروی تن

کسب روزی می‌کند. زیرا آنان سرچشمه سودها و مایه آسایش و راحتی اند و این منافع را از **سرزمین های دوردست** و وادیهای پرت، و از دریا و بیابان و کوه و دشت قلمرو تو،

فراهم آورند، تقاطعی که توده مردم را توانی نیست تا در آن گرد آیند و نه جراتی که بدان پای گذارند.

ضرورت ورود به ترتیبات تجاری

عدم ورود به ترتیبات تجاری، حرکتی برخلاف روند جهانی

تنگ تر شدن حلقه فعالیت‌های اقتصادی ایران در اقتصاد جهانی

افزایش اعمال تعرفه بر کالای ایرانی

کاهش تدریجی سطح رقابت پذیری کالای ایرانی در تجارت بین‌الملل

ورود ایران به تجارت جهانی

عدم آمادگی ورود ناگهانی
ایران به تجارت آزاد جهانی

موثرترین راه برای گشودن
تدریجی اقتصاد ملی و ادغام
در اقتصاد جهانی

منطقه گرایی و ورود به
ترتیبات تجاری،

از جمله موافقت نامه تجارت آزاد با اتحادیه
اقتصادی اوراسیا

حل و فصل مسائل تجاری در سطح منطقه

پیش درآمد حضور موثر در بازار جهانی

اهمیت پیوستن ایران به موافقت‌نامه‌های تجاری

آمار جهانی موافقت‌نامه‌های تجاری دوجانبه، چندجانبه و بین‌المللی

شکل گیری حدود ۵۰۰ موافقت‌نامه تجاری دو و چند جانبه تا سال ۲۰۲۰

- مشارکت اتحادیه اروپا در ۴۱ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت سنگاپور در ۲۵ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت شیلی در ۲۴ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت ترکیه در ۲۳ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت چین و هند هر کدام در ۱۵ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت ویتنام در ۱۳ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت روسیه و ارمنستان هر کدام در ۱۱ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت قزاقستان و پاکستان هر کدام در ۱۰ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت قرقیزستان در ۹ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت بلاروس در ۷ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت صربستان در ۶ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت ترکمنستان و آذربایجان هر کدام در ۵ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت ازبکستان، امارات متحده عربی و عمان هر کدام در ۴ موافقت‌نامه تجاری
- مشارکت قطر و عربستان هر کدام در ۳ ترتیبات تجارت منطقه‌ای
- مشارکت تاجیکستان و افغانستان هر کدام در ۲ موافقت‌نامه تجاری

اثرات ورود ایران به موافقت‌نامه‌ها و ترتیبات تجاری منطقه‌ای و بین‌المللی

کاهش متقابل موانع تجاری اعم از تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای

وسیع‌تر شدن گستره بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی برای تولیدکنندگان داخلی

سهولت دسترسی به سرمایه و امکان جذب آن در اقتصاد ملی (به دلیل وجود بازدهی‌های بسیار جذاب سرمایه‌گذاری در ایران)

کاهش امکان اعمال تبعیض میان بنگاه‌ها و به تبع آن، اتکای بنگاه‌ها به توانمندی‌های خود به جای اتکا به شرایط رانتي

کاهش میزان یارانه‌های مخل تجارت (مطابق موافقت‌نامه یارانه‌ها در چارچوب قوانین WTO، همه یارانه‌های صادراتی باید قطع شود و یارانه‌های تولیدی نیز با احراز شرایطی ممنوع می‌باشد)

اتحادیه اقتصادی اوراسیا

اتحادیه اقتصادی اوراسیا: اعضا و شرکاء

اعضای اصلی

روسیه، قزاقستان، قرقیزستان، بلاروس، ارمنستان

اعضای ناظر

مولداوی، ازبکستان، کوبا

کشورهای برخوردار از رژیم تجارت آزاد

ویتنام، ایران، صربستان، سنگاپور

کشورهای طرف گفتگو، جهت برقراری رژیم تجارت آزاد (حدود ۴۰ کشور)

هند، چین، اسرائیل، اندونزی، کره جنوبی، مصر، ترکیه، تاجیکستان، ازبکستان، تونس، مغولستان، آلبانی، مقدونیه شمالی و برخی کشورهای آفریقایی و آمریکای لاتین

برخی از کشورهای عضو اتحادیه، به صورت جداگانه با اتحادیه اروپا توافق نامه تجاری دارند

پيشينه تشكيل اتحاديه اقتصادي اوراسيا

مطرح کردن پيشنهاد تشكيل يك بلوك تجاري منطقه ای توسط رئيس جمهور قزاقستان، نور سلطان نذربايف	1994
امضای قرارداد ايجاد اتحاديه گمرکي و منطقه واحد اقتصادي توسط بلاروس، قزاقستان، قرقيزستان و روسيه	1999 February
تشكيل جامعه اقتصادي اوراسيا توسط بلاروس، قزاقستان، قرقيزستان و روسيه	2000 October
تشكيل اتحاديه گمرکي ميان بلاروس، قزاقستان و روسيه	2011 July
اجرايی شدن موافقتنامه اتحاديه اقتصادي اوراسيا بين کشورهاي بلاروس، قزاقستان و روسيه	2015 January 01
عضويت رسمي ارمنستان	2015 January 02
عضويت رسمي قرقيزستان	2015 August
روسيه – قزاقستان – بلاروس – ارمنستان – قرقيزستان	کشورهای عضو
۲۰ ميليون كيلومتر مربع (۱۴٪ مساحت دنيا)	مساحت
۱۸۳.۶ ميليون نفر	جمعيت

دلایل و اهداف تشکیل اتحادیه اقتصادی اوراسیا

تاسیس اتحادیه در سال ۲۰۱۵: بیانگر گرایش کشورهای عضو به سوی همگرایی و کاهش چالش‌ها

کاهش تهدیدهای امنیتی منطقه‌ای

تقویت روند همگرایی منطقه‌ای

مثبت بوده و باعث

شکل‌گیری این اتحادیه
پیرامون ایران

اهداف تشکیل اتحادیه

تبادل آزاد کالا، سرمایه، خدمات و نیروی کار بین کشورهای عضو اتحادیه (آزادی چهارگانه)

تسهیل و روان‌سازی تجارت

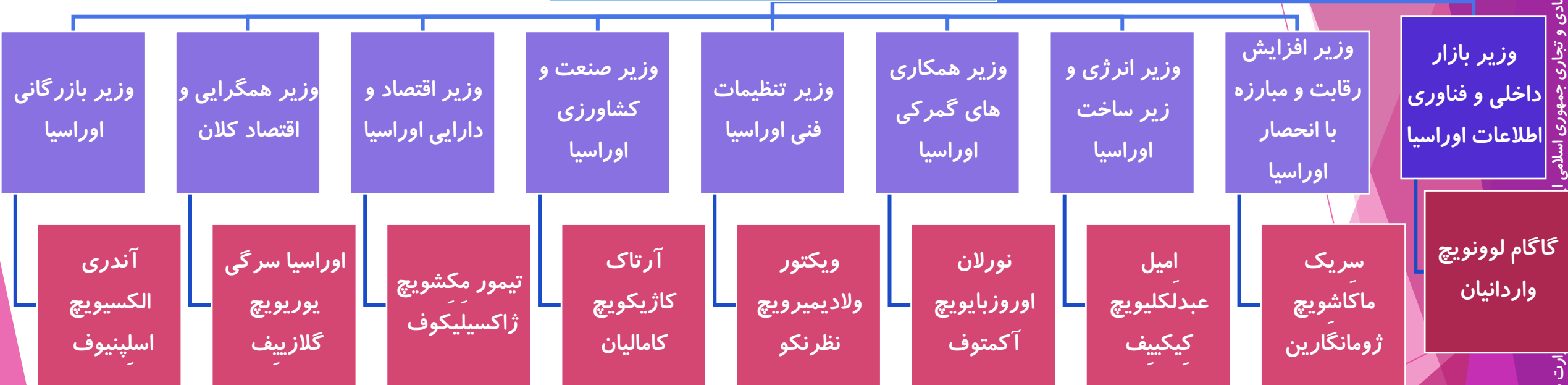
رفع موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای تجارت درون منطقه‌ای

تلاش برای ایجاد بازار مشترک و نهایتاً تشکیل اتحادیه اقتصادی

هدف سیاسی بنیانگذاران: مقابله با دخالت‌های اقتصادی و سیاسی اتحادیه اروپا و آمریکا در امور داخلی کشورهای عضو

ساختار سازمانی و مقر اتحادیه اقتصادی اورسیا^۴

رئیس هیئت مدیره
میخائیل ولادیمیرویچ میاسنیکویچ

دادگاه حل اختلاف در مینسک

دیرخانه در مسکو

۱۲۰۰ کارمند

ظرفیت غائی اتحادیه اقتصادی اوراسیا

اتحادیه اقتصادی اوراسیا: یک سازمان نو ظهور

در صورت دستیابی اتحادیه به ضریب بالاتری از اتحاد،
همکاری و همگرایی منطقه‌ای

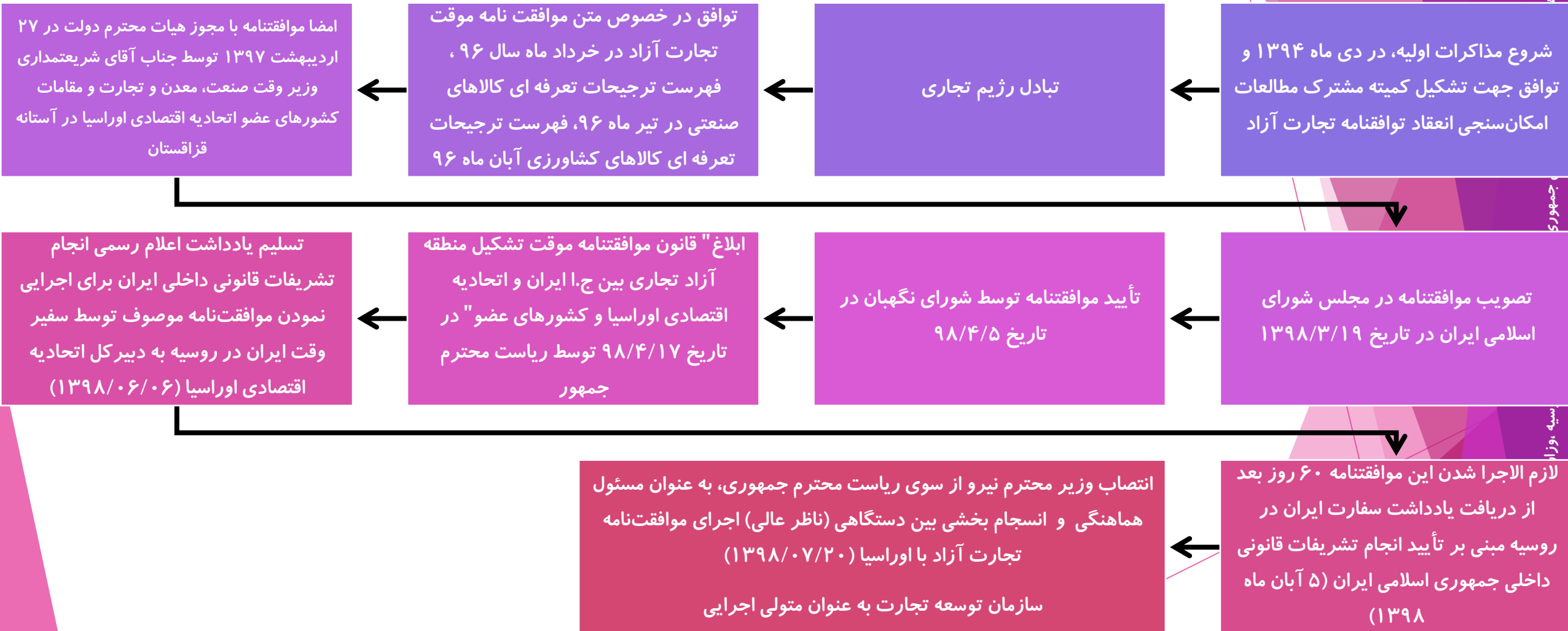
ظرفیت تبدیل به یکی از قطب‌های مهم اقتصادی و حتی
سیاسی جهان

با افزایش کارکرد می‌تواند به کشورهای عضو و شرکای
تجاری خود برای بهبود قابلیت رقابت جهانی کمک کند

موافقت نامه تجارت آزاد جمهوری اسلامی ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

روند مذاکرات برای انعقاد موافقت‌نامه موقت تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

نقش تاثیرگذار ایران در توسعه همگرایی اقتصادی اوراسیا

مزایای موافقت نامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

آخرین فرصت همگرایی اقتصادی منطقه‌ای

مدل آزمایشی جهت ورود به سایر
ترتیبات تجاری منطقه ای و WTO

مشارکت فعالان اقتصادی کشور در زنجیره
منطقه ای ارزش

روان سازی تجارت منطقه‌ای از طریق رفع
موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای

دسترسی آسان تر به بازار ۱۸۰ میلیون نفری منطقه
با تولید ناخالص داخلی حدوداً ۲ تریلیون دلاری

کمک به فعال سازی کریدور حمل و
نقل بین المللی شمال-جنوب

توسعه سرمایه گذاری متقابل

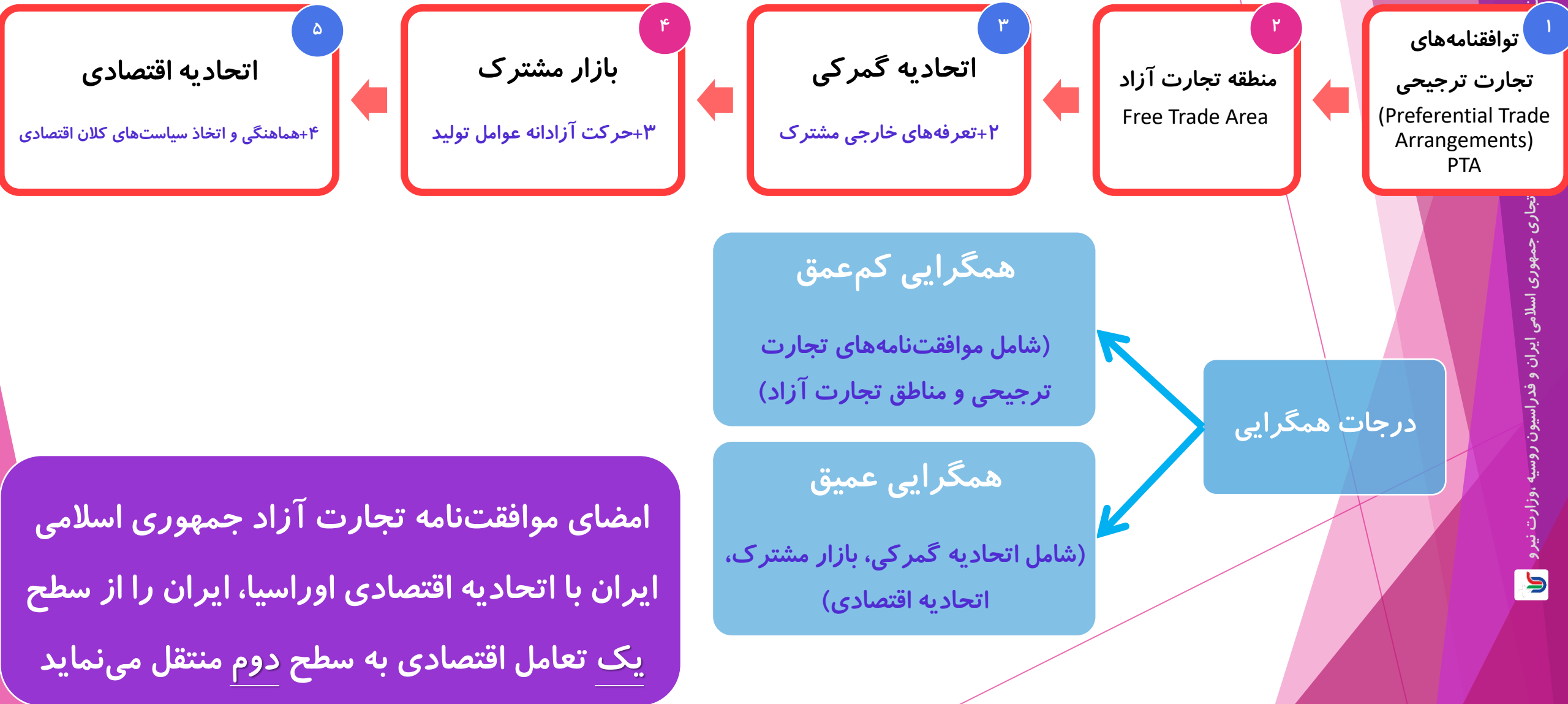
بهره گیری بیشتر از ظرفیت دریای خزر

کاهش بروز بی ثباتی و ناامنی در محیط ایران

کاهش آسیب پذیری اقتصاد کشور در
برابر تحریم های اعمالی

چسبندگی و وابستگی متقابل اقتصادی

مدل‌های تعامل و سطوح همگرایی اقتصادی کشورهای جهان

وضعیت ایران در موافقت‌نامه‌های تجاری دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی

از سال ۱۳۶۸ تا کنون

ترتیبات منطقه‌ای

موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با هشت کشور مسلمان (D8)

ایران، ترکیه، پاکستان، بنگلادش، اندونزی، مالزی، مصر و نیجریه

موافقت‌نامه تجارت ترجیحی کشورهای عضو اکوتا (به مرحله اجرا در نیامده است)

اتحادیه اروپا (TCA) ۱۳۸۴-۱۳۸۰

(توقف مذاکرات، به دلیل مسئله هسته‌ای)

موافقت‌نامه تجارت ترجیحی کشورهای عضو سازمان همکاریهای اسلامی (OIC) (علیرغم تصویب در مجلس شورای اسلامی-مورخ ۱۳۷۴/۰۶/۲۹- به مرحله اجرا در نیامده است)

ترکیه

ازبکستان

پاکستان

کوبا

بوسنی و هرزگوین

تونس

سوریه (تجارت آزاد)

توافقات تجارت ترجیحی و آزاد ایران با دیگر کشورها

- ۱۶۴ کشور، از مجموع ۱۹۲ کشور عضو سازمان ملل، عضو WTO هستند (۹۶ درصد تجارت جهانی) و ۱۹ کشور دیگر در حال مذاکره برای عضویت هستند
- توقف فرایند عضویت از سال ۱۳۹۰ متعاقب شروع تحریم‌ها
- تجربه ناموفق ایران در ورود به ترتیبات منطقه‌ای و اجرایی نشدن توافقات (اکو و D8)

ترتیبات
چندجانبه

اهداف ترسیمی ایران، در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴

پیش شرط تحقق هدف مذکور

کشوری توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی در سطح منطقه و دارای تعامل سازنده و موثر در روابط بین‌الملل

پاسخ به سوال چگونگی بهره‌گیری از امکانات اقتصاد منطقه‌ای و بین‌المللی، در راستای تحقق برنامه‌های توسعه‌ای کشور و بویژه استراتژی توسعه صادرات در افق سند چشم‌انداز ۱۴۰۴

لزوم تعامل سازنده با کشورهای منطقه و برقراری روابط اقتصادی و تجاری نهادینه با کشورهای منطقه

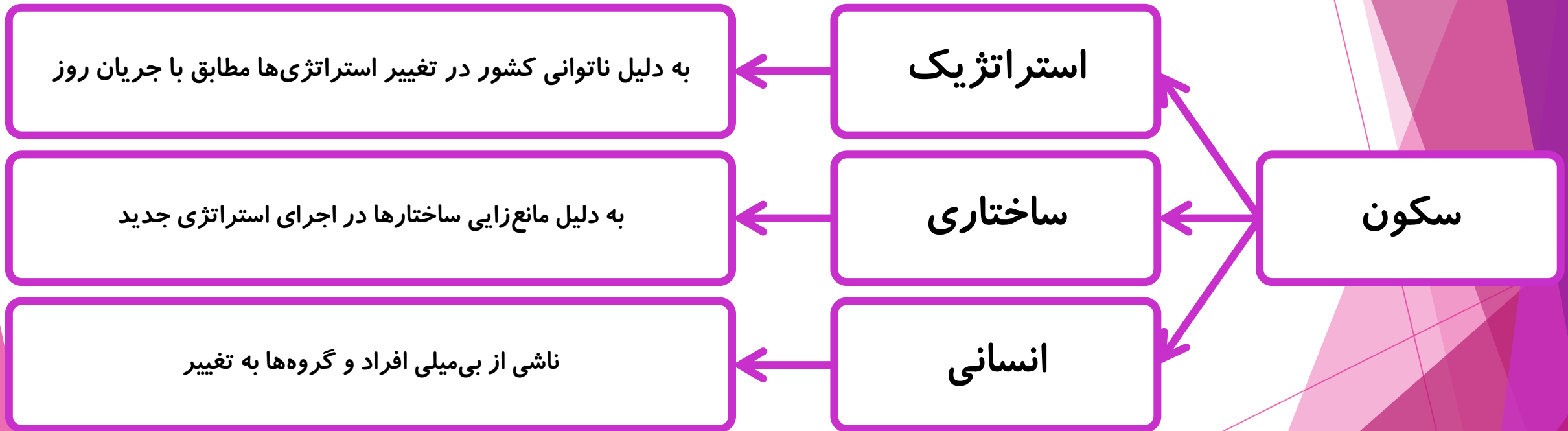
امضای موافقت‌نامه تجارت آزاد با اتحادیه اقتصادی اوراسیا، مدل آزمایشی مناسب برای ورود به WTO و سایر ترتیبات تجاری منطقه‌ای است

حدود ۷۰٪ تجارت جهانی در چارچوب موافقت‌نامه‌ها و ترتیبات تجاری منطقه‌ای و بین‌المللی صورت می‌پذیرد و هر روز این میزان در حال افزایش است

لزوم انطباق الگوهای تجاری کشور با قواعد و رفتارهای تجاری سازمان تجارت جهانی و سایر ترتیبات تجاری

انواع سکون در ساختار

جان. آر. ولز در کتاب «هوشمندی استراتژیک» سه نوع سکوت را در مورد شرکت‌ها شناسایی می‌کند که به نظر می‌رسد این سه سکون در ارتباط با جهانی شدن اقتصاد، در مورد ایران صدق می‌کند

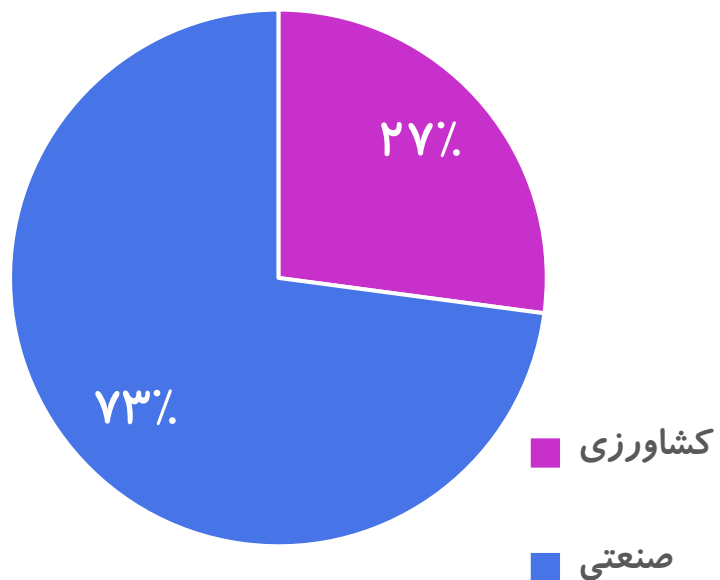

ضرورت خروج از سه سکون فوق برای ادغام موثر و کارآمد در اقتصاد جهانی

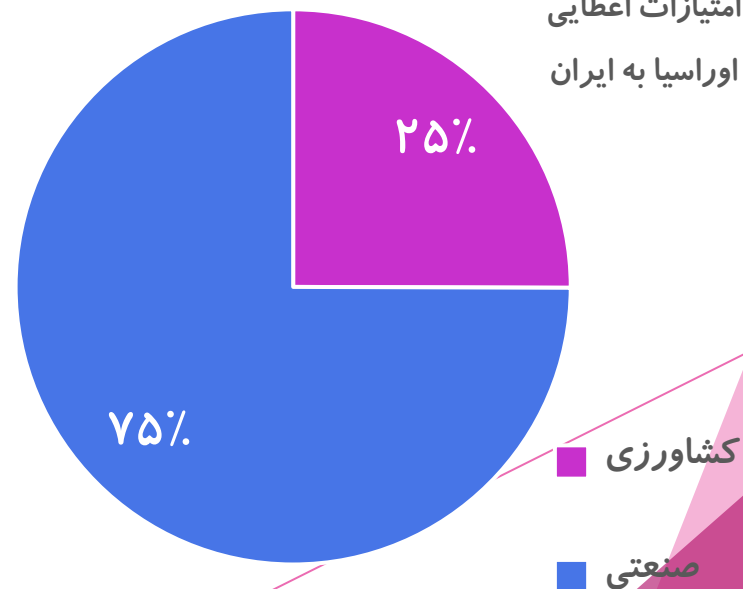
تعداد امتیازات اعطایی ایران و اوراسیا

تعداد امتیازات اعطایی ایران و اوراسیا			
صنعتی	کشاورزی	کل اقلام	
۲۷۷	۱۰۳	۳۸۰	اعطایی ایران (HS هشت رقمی)
۳۷۷	۱۲۶	۵۰۳	اعطایی اوراسیا (HS ده رقمی)
۶۵۴	۲۲۹	۸۸۳	مجموع

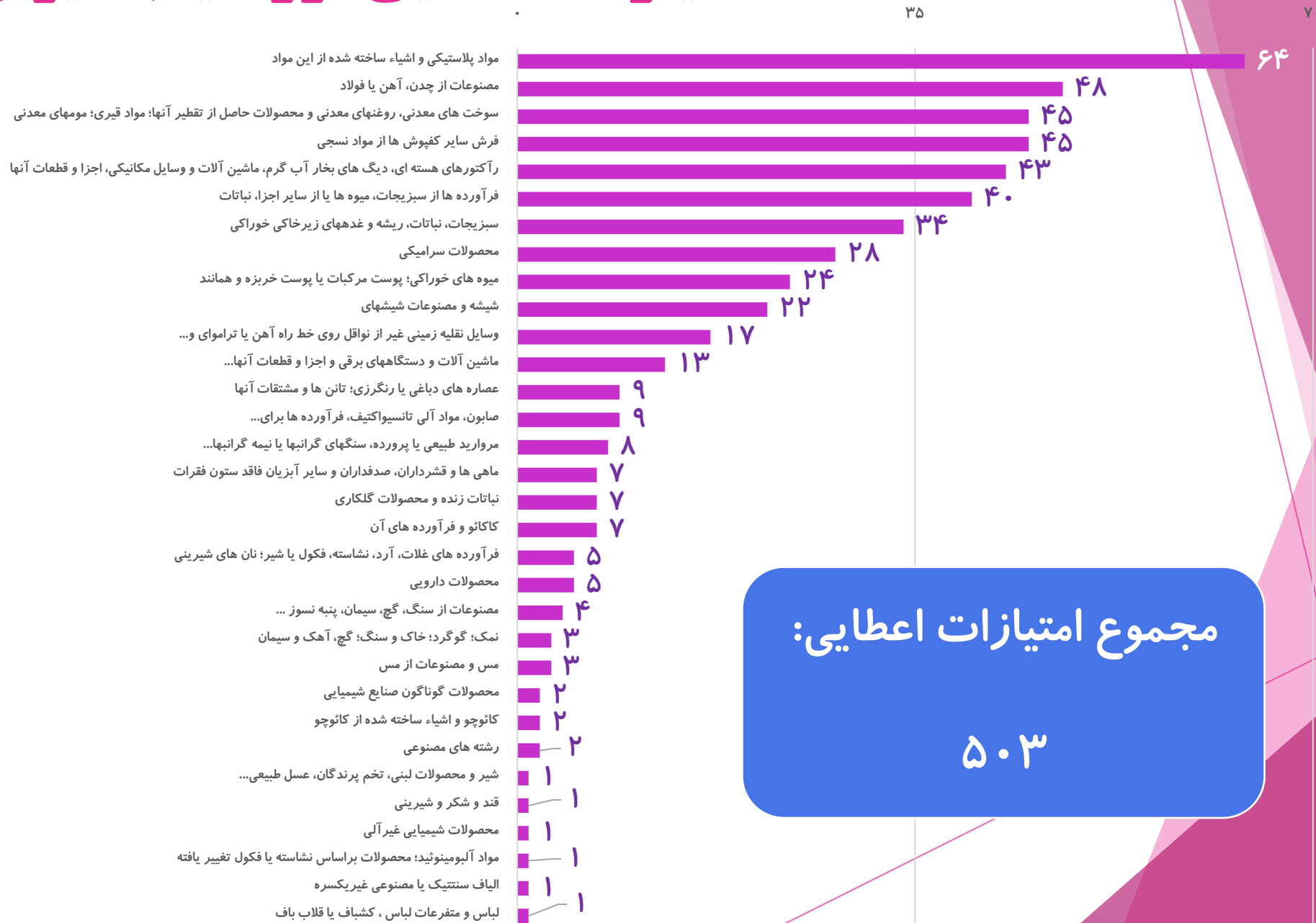
امتیازات اعطایی
ایران به اوراسیا

امتیازات اعطایی
اوراسیا به ایران

تعداد امتیازات اعطایی اوراسیا به ایران

مجموع امتیازات اعطایی:

۵۰۳

تعداد امتیازات اعطایی اوراسیا به ایران با تعرفه صفر

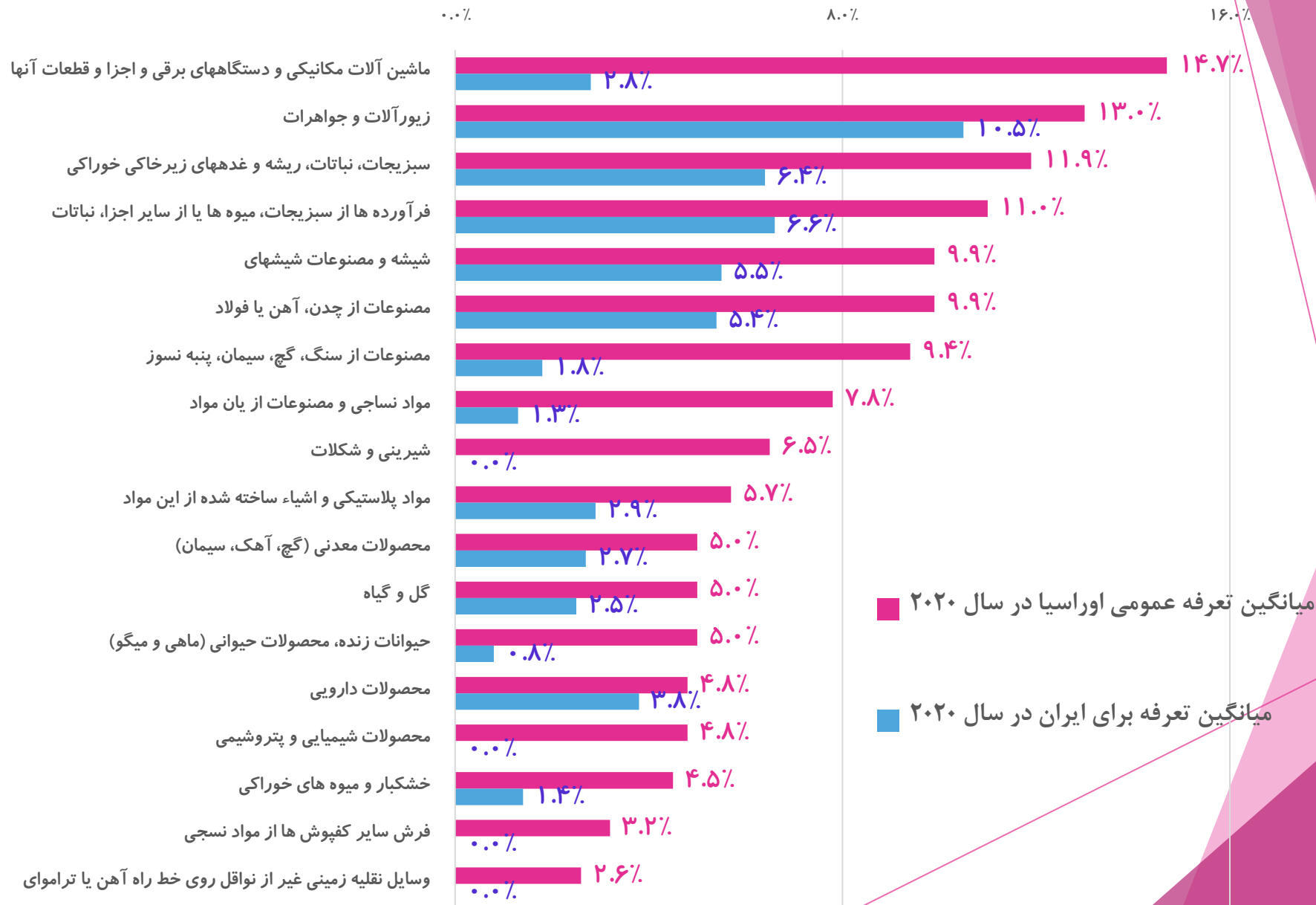

مجموع امتیازات اعطایی با تعرفه صفر:

۲۱۴

میانگین تعرفه عمومی اتحادیه اقتصادی اوراسیا در مقایسه با میانگین تعرفه برای ایران

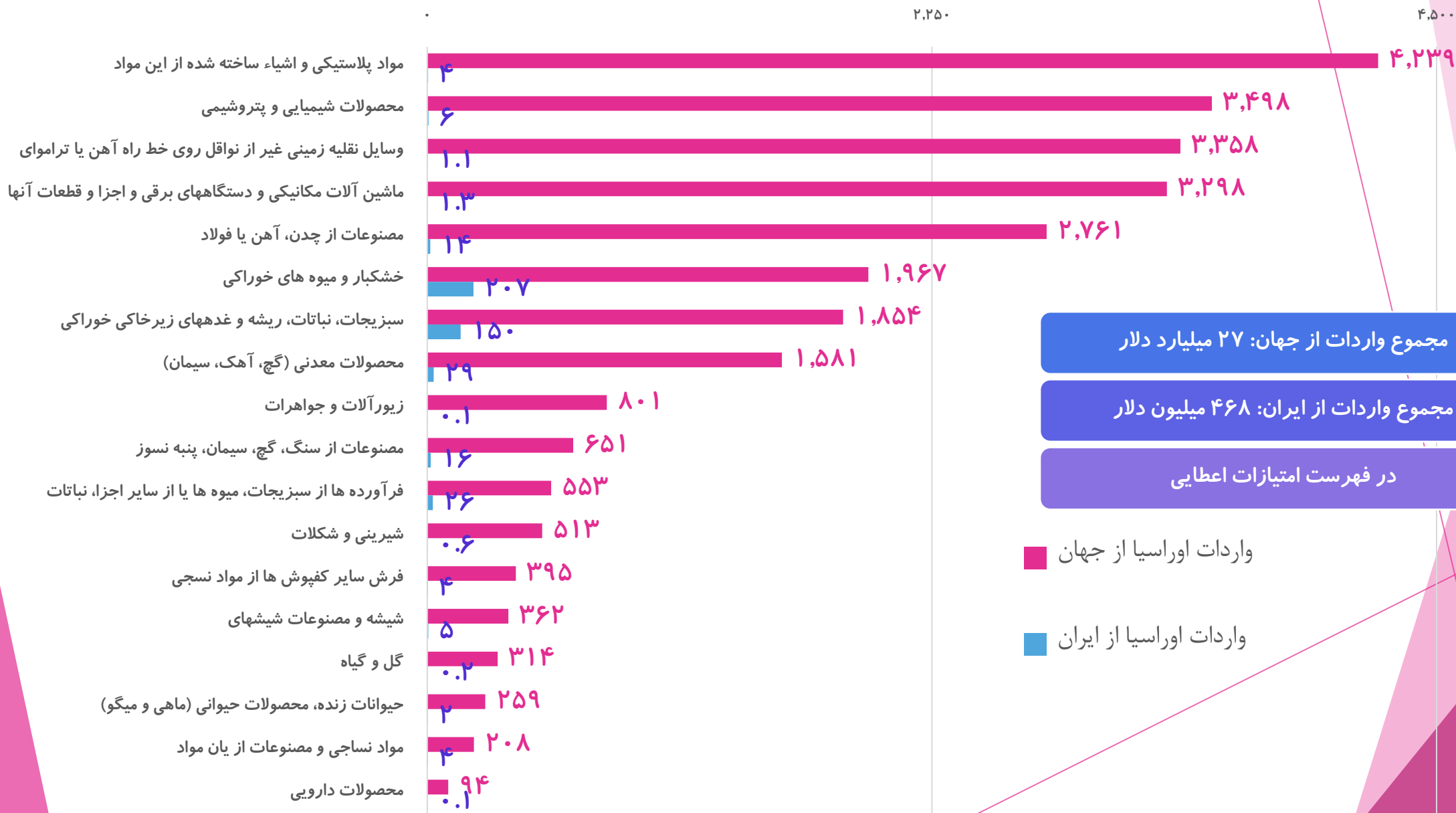

برخی اقلام مشمول تعرفه صفر برای صادرات به اوراسیا

واردات اوراسیا از جهان و ایران ۲۰۱۸ (میلیون دلار)

در اقلام فهرست اعطایی اوراسیا به ایران

فرصت‌های وارداتی روسیه و اوراسیا

واردات ۳۸ میلیارد دلاری مواد غذایی اوراسیا
واردات ۲۰ میلیارد دلاری دارو اوراسیا
واردات ۱۰ میلیاردی قطعات وسایل نقلیه روسیه (تردد بیش از ۵۰ میلیون وسیله نقلیه در روسیه)
واردات ۶ میلیارد دلاری کیف-کفش-چرم اوراسیا که فقط ۴٫۵ میلیارد واردات کفش روسیه است (۱۰۶ میلیون دلار واردات کفش از ترکیه در مقابل واردات ۱۰۰ هزار دلاری از ایران)
واردات ۵ میلیارد دلاری لبنیات اوراسیا
واردات ۵ میلیارد دلاری میوه و سبزیجات روسیه
واردات ۱٫۱۳۷ میلیارد دلاری مرکبات، انجیر انگور تازی، انار، زرشک اوراسیا
واردت ۶۸۰ میلیون دلاری گوجه اوراسیا
واردات ۵۷۱ میلیون دلاری شکلات کاکائویی اوراسیا
واردات ۵۳۰ میلیون دلاری سیب اوراسیا
واردات ۳۷۰ میلیون دلاری پلی‌اتیلن سنگین توسط روسیه (ظرفیت صادرات ایران ۲ میلیارد دلار)
واردات ۳۵۰ میلیون دلاری گل اوراسیا
واردات ۲۲۳ میلیون دلاری بادمجان، کرفس، فلفل، انواع کدو و سایر سبزیجات
واردات ۲۲۱ میلیون دلاری میگو اوراسیا
واردات ۲۱۱ میلیون دلاری سیب‌زمینی اوراسیا
واردات ۱۶۵ میلیون دلاری پسته، خرما و کشمش اوراسیا
واردات ۱۴۰ میلیون دلاری خیار روسیه

فرصت‌های وارداتی روسیه و اوراسیا

واردات ۱۳۹ میلیون دلاری آب‌میوه اوراسیا

واردات ۱۳۳ میلیون دلاری بیسکوئیت و ویفر اوراسیا

واردات ۱۰۷ میلیون دلاری رب‌گوجه اوراسیا

واردات ۱۰۰ میلیون دلاری هویج و شلغم اوراسیا

واردات ۹۸ میلیون دلاری کیوی اوراسیا

واردات ۷۳ میلیون دلاری کلم اوراسیا

واردات ۶۲ میلیون دلاری پیاز اوراسیا

واردات ۱۴ میلیون دلاری قزل‌آلا تازه اوراسیا

واردات ۳ میلیون دلاری آدامس اوراسیا

ظرفیت تولید ۷۰۰ هزار تن گوشت در قزاقستان

ظرفیت تولید گوشت گوزن شمالی در روسیه

واردات سالانه ۵۰ میلیون متر مربع کاشی و سرامیک توسط روسیه

ساخت سالانه یک میلیون واحد مسکونی در روسیه

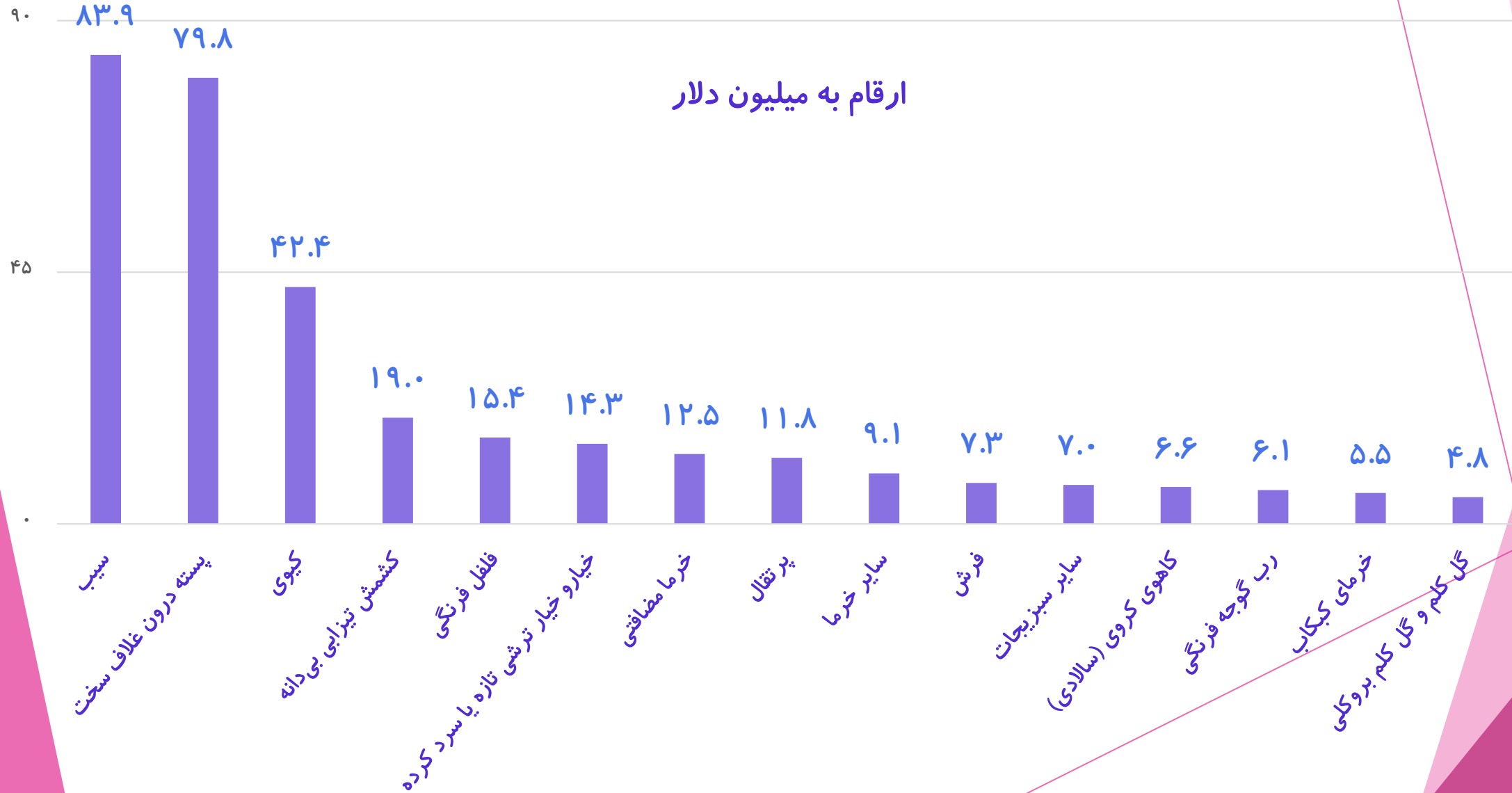
وارداتی بودن ۸۵٪ محصولات غذایی ارگانیک روسیه (دو پایگاه اصلی مصرف: مسکو و سنت‌پترزبورگ)

۸۳ درصد بازار میوه «به» روسیه متعلق به ترکیه و ۱۳ درصد متعلق به جمهوری آذربایجان

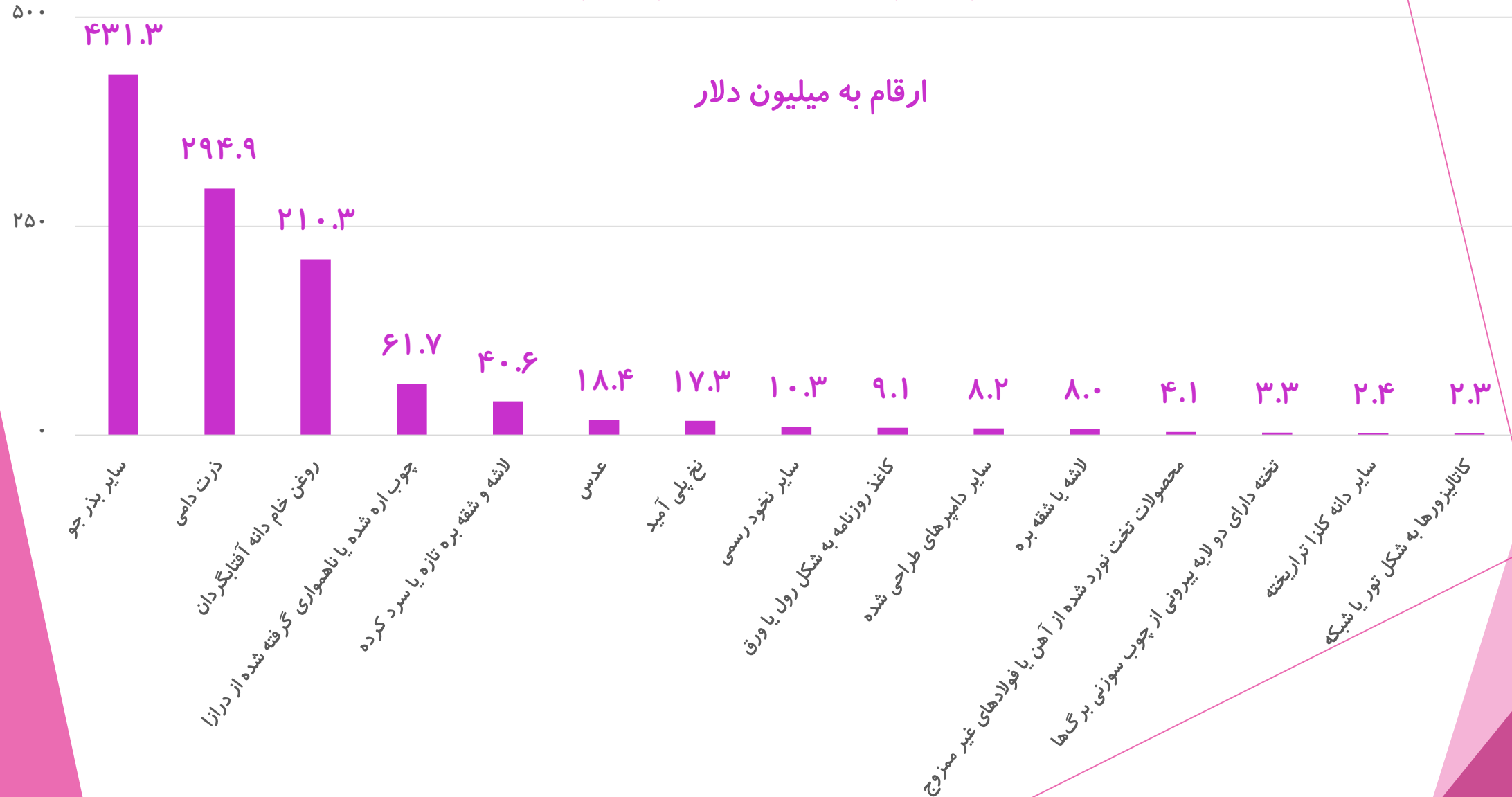
اقدام عمده کشاورزی صادراتی ایران به اوراسیا مشمول ترجیحات اعطایی اوراسیا به ایران

۱۳۹۸/۰۸/۰۵ تا ۱۳۹۹/۰۳/۳۰

اقلام عمده وارداتی ایران از اوراسیا مشمول ترجیحات اعطایی ایران به اوراسیا

۱۳۹۹/۰۳/۳۰ تا ۱۳۹۸/۰۸/۰۵

لزوم تغییر جهت مبدا برخی کالاهای وارداتی به سمت اوراسیا

۴ میلیارد دلار واردات ایران از برزیل

تنها یکصد میلیون دلار صادرات ایران به برزیل

در مقابل این حجم از واردات، برزیل هیچ امتیازی به ایران اعطا نکرده است

لذا با هدف تقویت تجارت منطقه‌ای، می‌توانیم بخش قابل توجهی از این ۴ میلیارد را از اوراسیا وارد کنیم

جایگزینی واردات ۸۰۰ هزار تنی ذرت از مرزهای جنوبی به مرزهای شمالی کشورمان (روسیه و قزاقستان)

موضوع بسیار مهم

گواهی مبداء

کاربرد فرم‌های گواهی مبدا A, CT3

فرم A

قابل کاربرد برای کلیه کشورها و به هر مقصدی

فرم CT3

مخصوص اقلام تحت پوشش موافقت‌نامه موقت تجارت آزاد ایران با اتحادیه اقتصادی اوراسیا

فصل ششم موافقت‌نامه: قواعد مبدا

مشمول بر ۳۲ ماده و ۲ پیوست

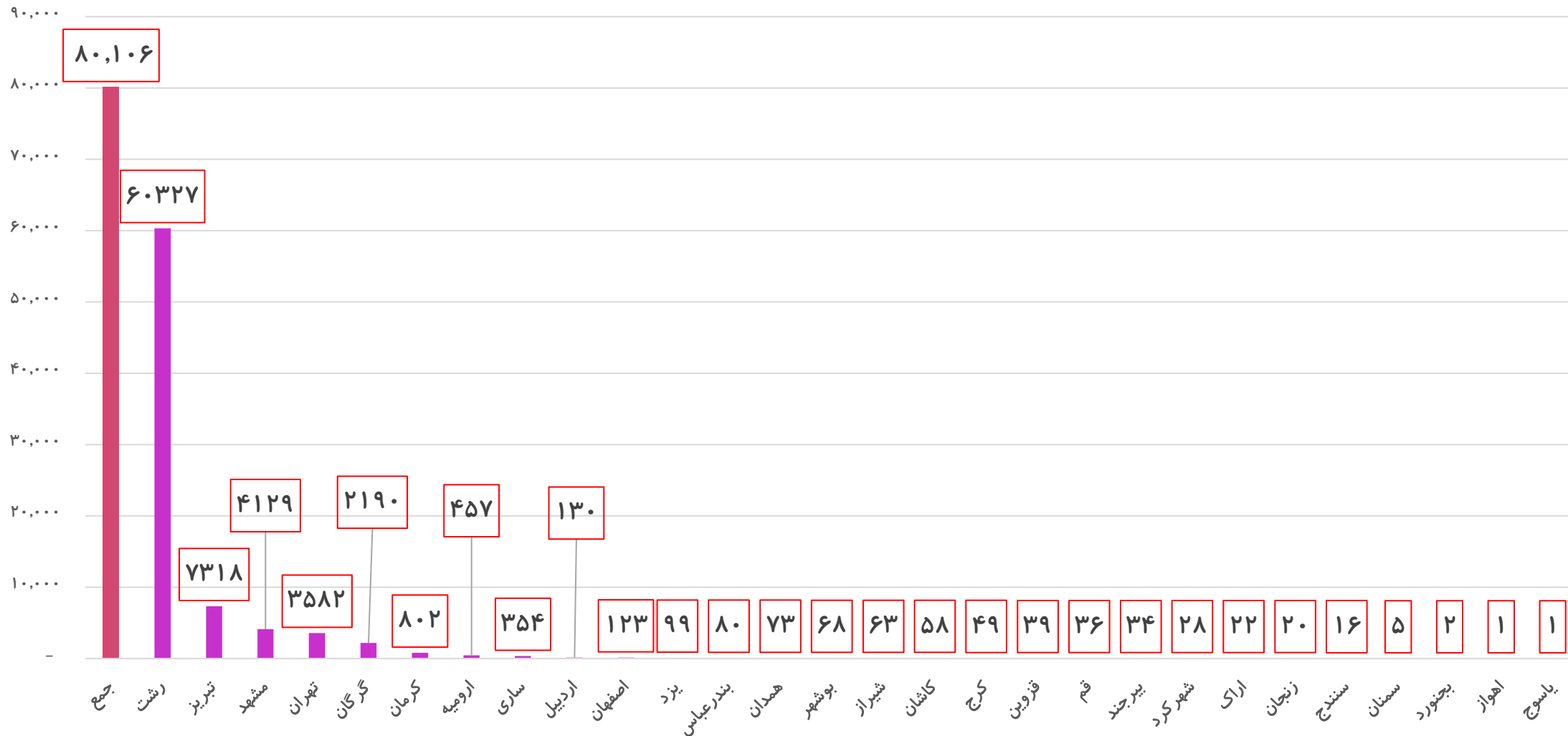
پیوست شماره ۲: یادداشت‌های تفسیری

پیوست شماره ۳: فرمت گواهینامه مبدا

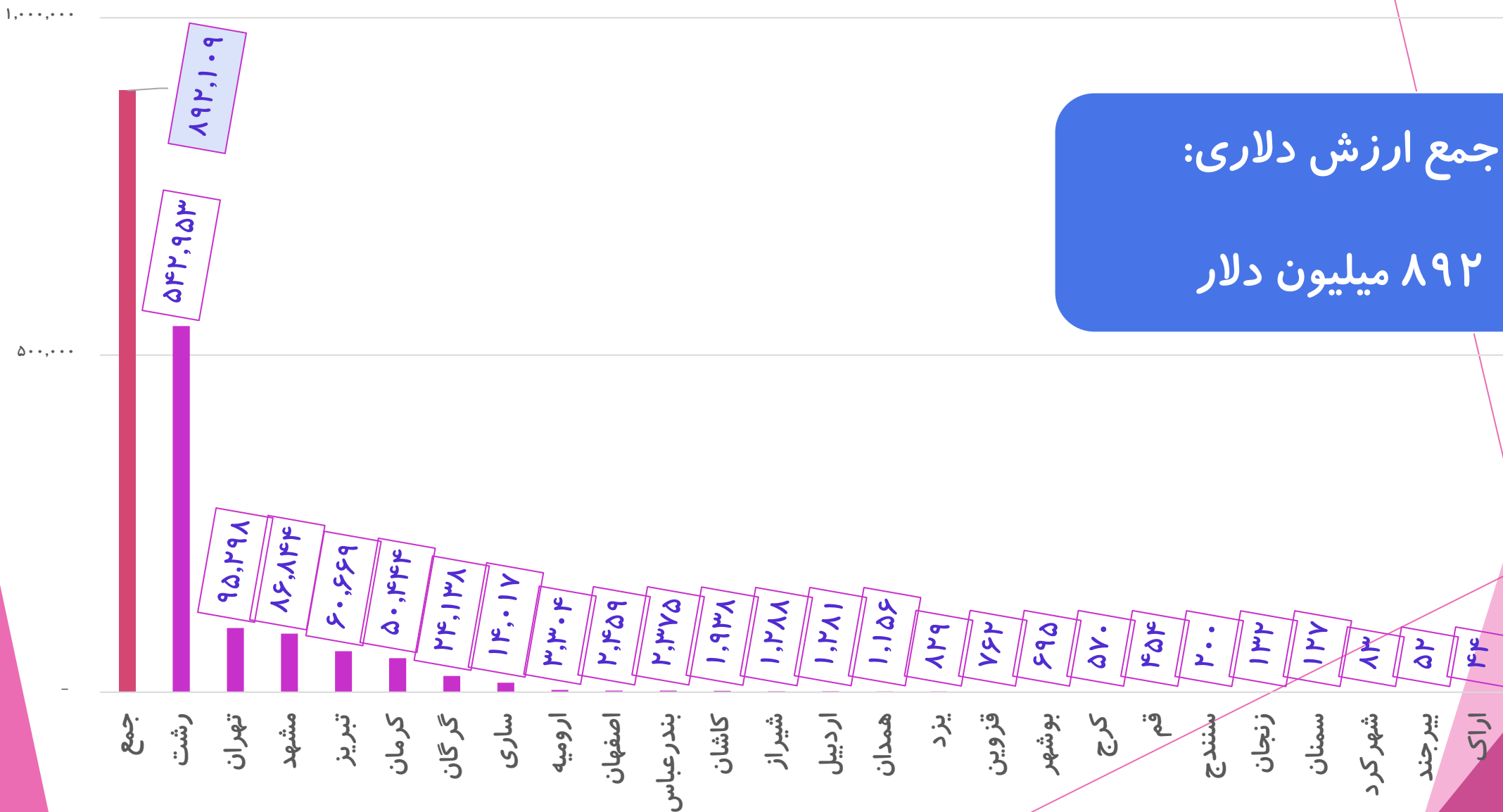
دستورالعمل تکمیل فرم گواهی مبدا

تعداد گواهی مبداءهای صادر شده به تفکیک استان‌ها

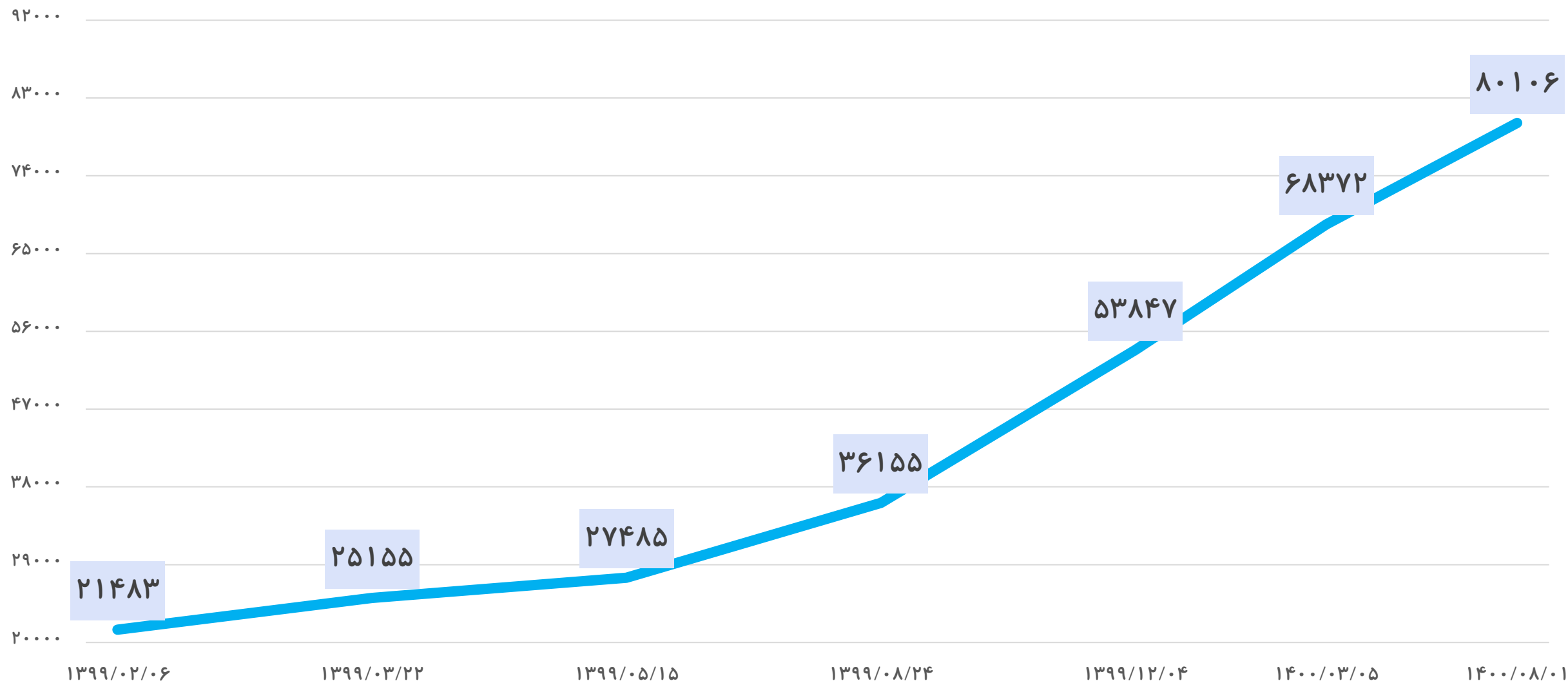
از آبان ۱۳۹۸ لغایت آبان ۱۴۰۰

ارزش دلاری گواهی مبداءهای صادر شده به تفکیک استان‌ها (مبالغ به هزار دلار)

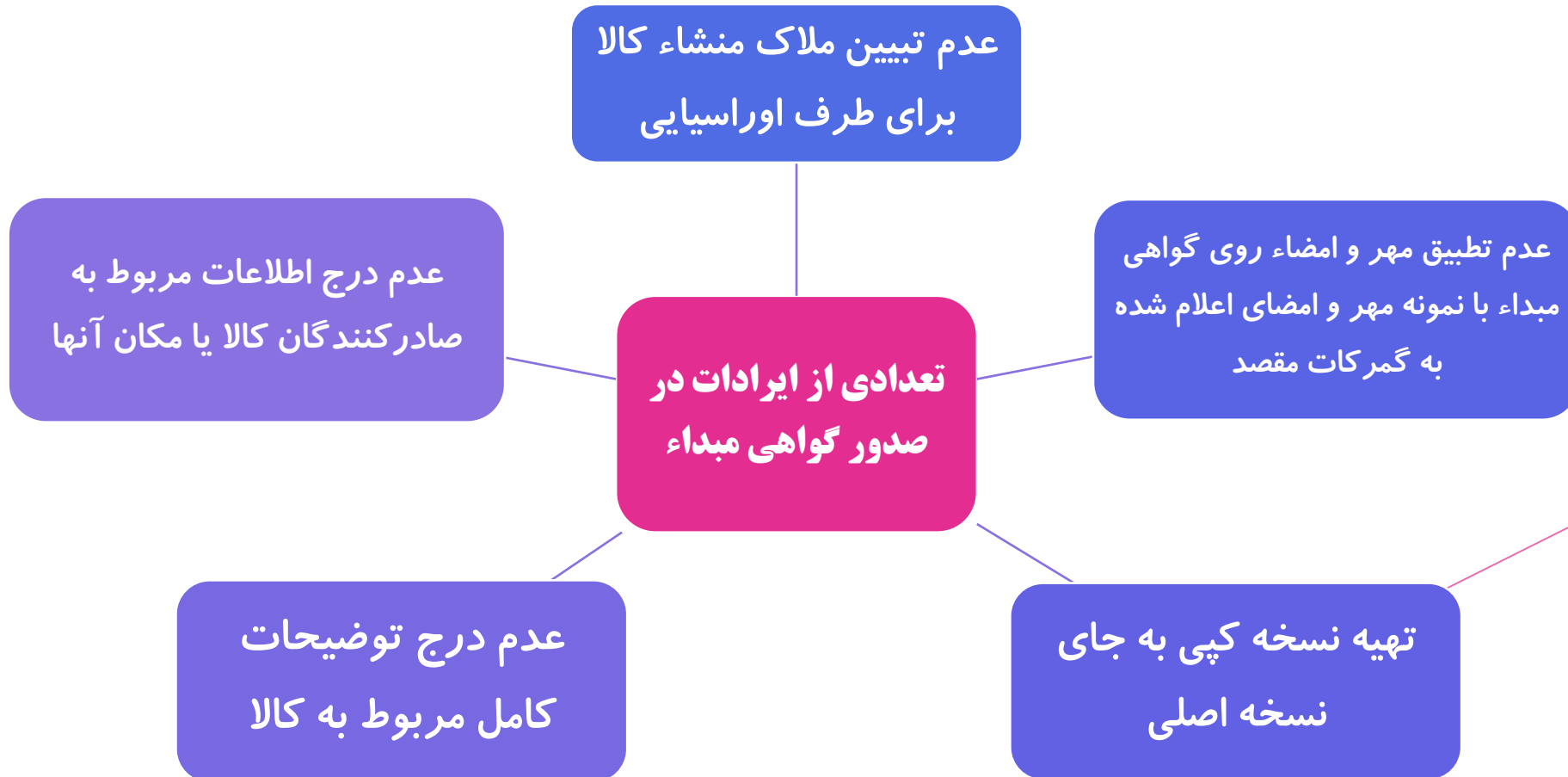

روند تعداد گواهی مبداء های صادره از اردیبهشت ۱۳۹۹ تا آبان ۱۴۰۰

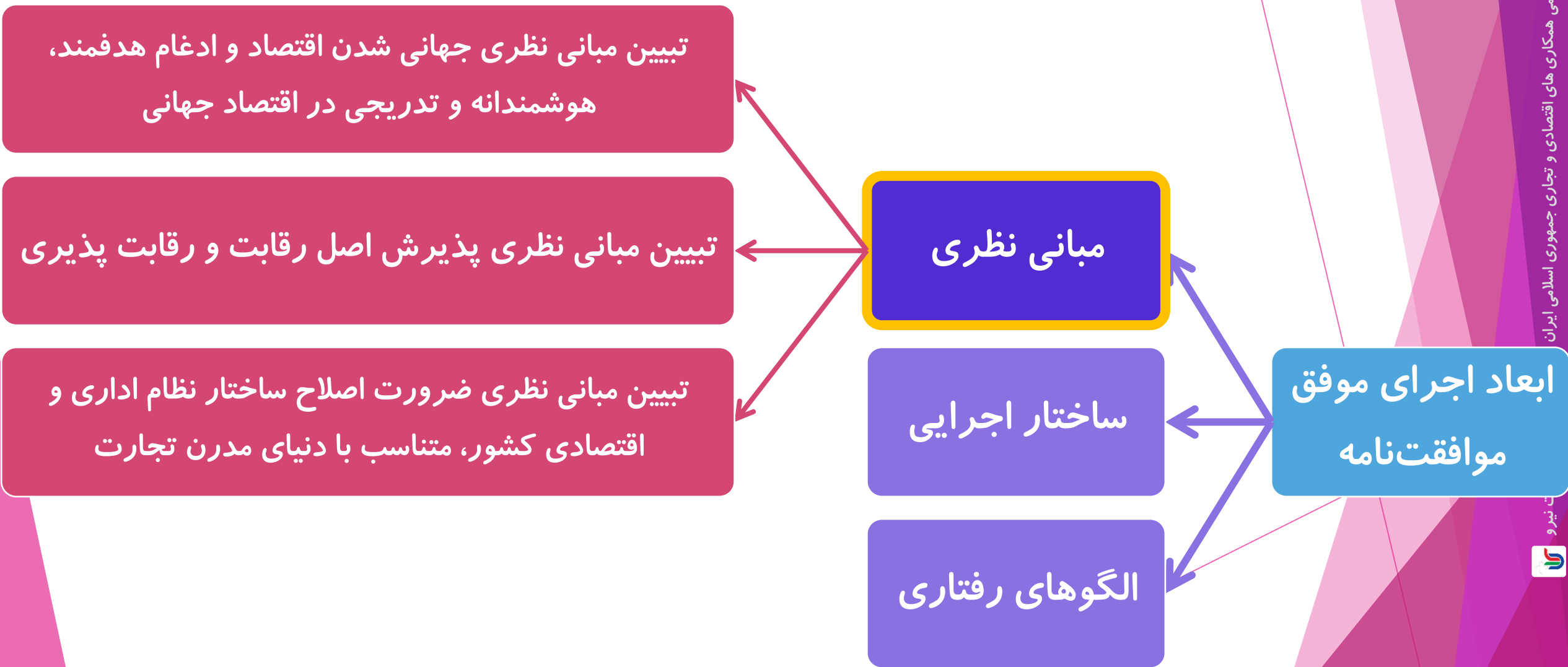

برخی ایرادات طرف اوراسیایی به فرم‌های CT3 صادره از سوی ایران

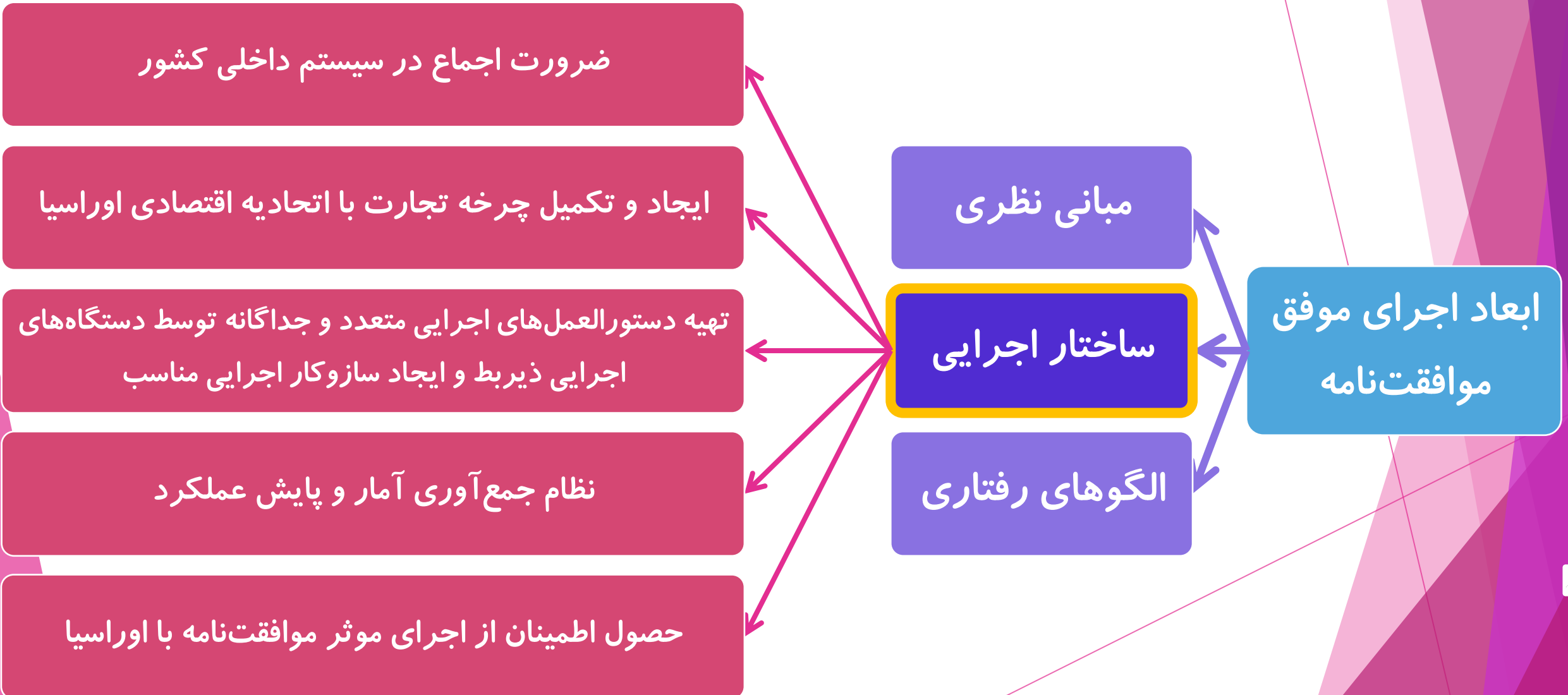
یکی از مهم‌ترین مسائل در ضوابط قواعد مبدا نحوه تکمیل و صدور آن است که در صورت عدم آگاهی از نحوه تکمیل باعث عدم پذیرش گواهی مبدا صادر شده در گمرک مقصد شود

الزامات اجرای موفق موافقت‌نامه

الزامات اجرای موفق موافقت‌نامه

الزامات اجرای موفق موافقت‌نامه

اصلاحات بنیادین در آموزش و تربیت نیروی انسانی

لزوم پذیرش اصل رقابت و رقابت‌پذیری در فعالیتهای اقتصادی و به تبع آن توانمندسازی داخلی

انطباق الگوهای تجاری کشور با قواعد و ضوابط موافقت‌نامه‌ها و ترتیبات تجاری

برقراری رابطه توسعه‌مند با اتحادیه اقتصادی اوراسیا و انطباق‌پذیری ساختارهای اقتصادی

تعهد به اجرای کامل موافقت‌نامه و پذیرش تعهدات آن

حاکم نمودن منطق مبتنی بر منافع ملی به جای بخشی‌نگری

حمایت هدفمند از صنایع منتخب (مشروط به دستیابی اهداف تعریف شده+قید زمان (کاهنده در طول زمان))

سامان‌دهی نظام تولید پراکنده

مستثنی نمودن اتحادیه اقتصادی اوراسیا، از سیاست‌های تنظیم بازار و سایر سیاست‌های ممنوعیتی یا محدودیتی

قابل پیش‌بینی بودن اقتصاد ملی (انضباط تجاری)

ضرورت کاهش فرآیندهای تجاری

احصاء موانع فنی فراراه تجارت

فراهم نمودن زمینه برای حذف سیاست‌های ناکارآمد حمایتی

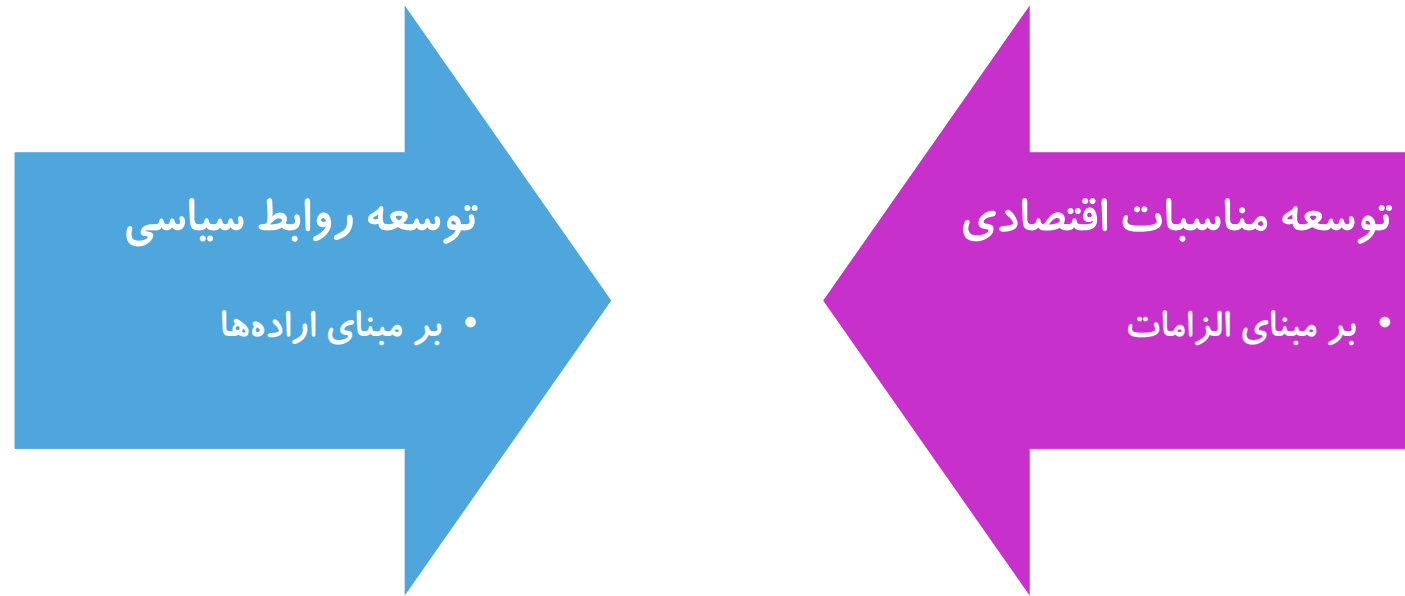
مبانی نظری

ساختار اجرایی

الگوهای رفتاری

ابعاد اجرای موفق
موافقت‌نامه

الزامات اجرای موفق توافق نامه تجارت آزاد با اوراسیا

توسعه مناسبات اقتصادی، برخلاف توسعه روابط سیاسی، صرفاً بر مبنای اراده‌ها شکل نمی‌گیرد، بلکه نیازمند "الزامات" است. تا طرفین الزاماتی را در داخل فراهم نکرده باشند، نمی‌توانند به توسعه سریع مناسبات تجاری دست یابند

ضرورت بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت موافقت‌نامه تجارت آزاد با اوراسیا

همکاری ایران و اتحادیه باید به مثابه یک
پروژه ملی تعریف شود

چرا؟

چون ایفای نقش موثر در اتحادیه،
نیازمند سطحی از برنامه‌ریزی برای
اتخاذ چنین مسئولیتی است

پس

الزامات اجرای موفق آن را در
داخل کشور را باید فراهم نمود

با تشکر از توجه و حوصله شما عزیزان
دبیرخانه کمیسیون دائمی همکاری‌های اقتصادی و تجاری جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه، وزارت نیرو
اقتصادی و تجاری ایران و روسیه - وزارت نیرو
بهمن‌ماه ۱۳۹۹

Email: davoudmirzakhani@yahoo.com